

Această publicație a fost produsă cu sprijinul financiar al Programului de Justiție al Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a autorului și nu poate fi în nici un fel reflectat de opiniile Comisiei Europene.

Maparea antreprenoriatului social pentru comunitățile de romi

Idei de business

Informații despre proiect

Acronimul proiectului:	SERCo
Titlul proiectului:	Antreprenoriat Social Pentru Comunitatile De Romi
Numarul acordului:	JUST/2014/RDIS/AG/DISC/8096
Website proiect:	www.serco-project.eu
Partener autor:	Italia
Versiunea raportului:	3.0
Data:	20/11/2016

Istoricul documentului:

Date	Version	Author(s)	Description
20/11/2016	1.0	Idea Rom Onlus	
12/02/2017	2.0	Idea Rom Onlus	
20/03/2017	3.0	Idea Rom Onlus	
26/04/2017	4.0	Idea Rom Onlus	

Cuprins

Rezumat.....	5
Descrierea proiectului	6
Afaceri sociale.....	7
Cumpara ceva, dăruiește ceva	9
Suport local.....	10
Donarea către comunitate	11
Idei de afaceri	12
Cheile succesului	16
Link-uri utile și resurse.....	17

Rezumat

Anii recenti au înregistrat un interes tot mai mare pentru întreprinderile sociale din întreaga Europă; rolul întreprinderilor sociale poate contribui la combaterea problemelor legate de șomaj în comunitățile de romi.

În cadrul comunității de romi există numeroase meșteșuguri și hobby-uri diverse. De la recuperarea deșeurilor până la îngrijirea persoanelor în vârstă, aceste activități au un impact social puternic atât în interiorul cât și în afara comunității. Un model de antreprenoriat social, prin natura sa, poate spori acest tip de impact. Este o modalitate de a face afaceri, care nu numai că dorește să obțină profit, ci acordă atenție legăturilor sociale care sunt create, poate fi o modalitate de a promova incluziunea socială și împuternicirea comunității romi.

Acest document este adresat celor care sunt interesați să înceapă o întreprindere socială în cadrul comunității de romi.

În primul rând, este important să înțelegem ce este o întreprindere socială, cum funcționează și care sunt legile care guvernează acest tip de muncă. Există diferite tipuri de întreprinderi sociale și astfel de cunoștințe vor ajuta la alegerea viitorului antreprenor.

Exemple bune și bune practici arată că este posibil ca romii să înceapă o afacere, aceasta nu este o utopie și că este o modalitate bună pentru incluziunea socială.

Această lucrare trebuie considerată un prim manual de instrucțiuni care are ca scop să ajute pe cei care doresc să inițieze un antreprenoriat social.

Descrierea proiectului

Proiectul promovează economia socială ca instrument eficient pentru dezvoltarea integrată a comunităților de romi prin:

- 1) analizarea potențialului de aplicare a practicilor economiei sociale în cadrul comunităților de romi, din punct de vedere social, economic și instituțional;
- 2) implicarea factorilor de decizie și a funcționarilor publici și formarea mediatorilor romi pentru dezvoltarea întreprinderilor sociale; și
- 3) asistarea inițiativelor de afaceri sociale ale romilor și promovarea economiei sociale în cadrul comunităților de romi și a publicului larg.

Partenerii SERCo recunosc că antreprenoriatul social poate fi o soluție la problemele romilor, deoarece acesta:

- ajută la rezolvarea unor nevoi existente ale comunității;
- facilitează calificarea la locul de muncă;
- utilizează resursele locale și permite dezvoltarea mai multor antreprenori;
- sprijină meșteșugurile tradiționale;
- crește nivelul de calificare și educație;
- stimulează solidaritatea și conduce la îmbunătățirea relațiilor dintre membrii comunității;
- reprezintă o metodă de auto-ajutor;
- permite angajarea persoanelor aflate în situații vulnerabile.

Rezultatele principale ale proiectului sunt:

- Instrucțiuni pentru antreprenoriatul social al romilor
- Programul de instruire al mediatorilor
- Instruire individuală pentru dezvoltarea întreprinderilor sociale
- SERCO VLE pentru învățarea reciprocă
- mese rotunde publice și zile de informare
- Rețea pentru economia socială a romilor

Consortiul SERCO:

- Centrul de Cercetare al Universității din Piraeus, / www.kep.unipi.gr, Grecia – Coordonator SERCo
- IDEA ROM ONLUS, www.idearom.it, Italia
- CESIE, www.cesie.org, Italia
- Biroul European de Informare a Romilor -ERIO, www.erionet.eu, Belgia

- Centrul pentru Dialogul Interetnic și Toleranță “AMALIPE”, www.amalipe.com, Bulgaria
 - Fundacio Privada Pere Closa, www.fundaciopereclosa.org, Spain
- Fundația pentru Toleranță și ajutor reciproc (TMAF), Bulgaria
 - Four Elements, www.4-elements.org, Greece
- Asociația pentru Promovarea Incluziunii Sociale PAKIV (ACPSI PAKIV), www.centrulpakiv.ro, Romania

Afaceri Sociale

Definirea afacerilor sociale:

Comisia Europeană descrie întreprinderea socială ca operator în economia socială, al cărui obiectiv principal este de a avea un impact social mai degrabă decât de a aduce un profit proprietarilor sau acționarilor. Acesta operează prin furnizarea de bunuri și servicii pentru piață într-un mod antreprenorial și inovator și își utilizează profiturile în primul rând pentru a atinge obiectivele sociale. Este gestionată într-o manieră deschisă și responsabilă și, în special, implică angajații, consumatorii și părțile interesate afectate de activitățile sale comerciale.

Potrivit profesorului Muhammad Yunnus, afacerea socială poate fi de asemenea definită ca o întreprindere creată și concepută pentru a aborda o problemă socială. O afacere socială este sustenabilă din punct de vedere financiar și profiturile sale sunt reinvestite în afaceri cu scopul de a spori impactul social.

Există diferite definiții ale afacerilor sociale, de exemplu conform UE O întreprindere socială este un operator în economia socială, al cărui obiectiv principal este de a avea un impact social mai degrabă decât de a face un profit pentru proprietarii sau acționarii săi. Acesta operează prin furnizarea de bunuri și servicii pentru piață într-un mod antreprenorial și inovator și își utilizează profiturile în primul rând pentru a atinge obiectivele sociale. Este gestionată într-o manieră deschisă și responsabilă și, în special, implică angajații, consumatorii și părțile interesate afectate de activitățile sale comerciale.

Cum funcționează?

Afacerile sociale pot alege să funcționeze fie ca profit sau non-profit. Pentru profit, găsiți finanțare din partea investitorilor, care trebuie rambursat prin acțiuni sau dividende. În aceste aranjamente, găsirea unei modalități de a face afacerea profitabilă, nu doar benefică, unei misiuni sociale este esențială.

Non-profits Organizațiile non-profit au mai mult spațiu. Finanțarea lor provine din donații, fie

de la persoane, fundații sau corporații. În loc de rentabilitate financiară, acești donatori se așteaptă să vadă o rentabilitate socială a investiției. Un dezavantaj, totuși, este că nonprofiturile se bazează în mare măsură pe donații, care nu pot fi mereu constante. Interesant este că există și un drum de mijloc; unele companii vor construi o filială pentru profit pentru a strânge bani și sprijin pentru dezvoltare, având în același timp și o ramură non-profit care se concentrează asupra obiectivelor comunității, care le permite să solicite asistență din partea donatorilor. Ceea ce funcționează cel mai bine depinde în mare măsură de tipul afacerii, de obiectivele acesteia și de cât de multă finanțare va trebui să le atingă. Oricum, trebuie luat în considerare faptul că există diferite legi în diferite țări europene despre realizarea unor profituri pentru entitățile fără profit.

În timp ce nonprofiturile și profiturile sunt diviziile majore, există o gamă largă de modele de afaceri care creează o multitudine de diversități în ceea ce privește modul în care întreprinderile oferă înapoi, găsesc finanțări și operează zilnic. Înțelegerea beneficiilor și a potențialelor probleme ale unora dintre cele mai populare modele este esențială pentru construirea unei viitoare inițiative sociale, deoarece veți dori fie să emulați unele dintre aceste elemente, fie să evitați problemele asociate cu acestea printr-o mai bună planificare și proiectare.

Cumpără ceva, dăruiește ceva

Cumpărați ceva dăruți ceva, este un bine-cunoscut model de antreprenoriat social. În acest model, de fiecare dată când cineva cumpără un bun, același tip de bun va fi donat unei persoane care are nevoie. În timp ce cumpărați ceva, dăruți ceva pare ca o modalitate solidă de a recompensa consumatorii și de a ajuta persoanele dezavantajate să obțină ajutorul de care au nevoie, însă acesta nu este un model perfect iar cei care încearcă să îl aplice vor trebui să îl trateze cu atenție.

Una dintre cele mai mari deficiențe ale modelului cumpără ceva și dăruiește ceva, este limitarea deoarece schimbă, de fapt, problemele reale legate de o problemă socială. În timp ce faptul că dăruiești unui copil o pereche de pantofi l-ar putea ajuta, acest lucru nu rezolvă problema sărăciei și a problemelor economice mai profunde. Unii critici chiar au afirmat că face lucrurile să se înrăutățească prin subcoteria comercianților locali.

Nu pare să fi deranjat consumatorii - cel puțin nu încă - întrucât marca rămâne incredibil de populară și adesea imită, dar acest lucru nu înseamnă că interesul pentru brand nu semnifică faptul că va merge mai departe dacă consumatorii decid că pot cumpăra mai bine pantofi orice alt produs de la o altă companie care are un model mai bun.

Suportul local

O altă modalitate obișnuită de desfășurare a unei misiuni sociale este concentrarea pe sprijinirea întreprinderilor locale, a producătorilor și a furnizorilor. Această strategie nu numai că sporește economia locală, dar, în funcție de produs, poate reduce și deșeurile și favorizează o modalitate mai durabilă și mai ecologică de a face afaceri.

Lucrul cu întreprinderile și întreprinzătorii locali are multe beneficii și poate contribui la construirea unei baze loiale de consum, dar nu este întotdeauna ușor. Căutarea acestor oameni de afaceri, construirea relațiilor de durată și posibilitatea de a găsi suficiente mărfuri pentru a satisface nevoile consumatorilor pot fi dificile atunci când se lucrează la o scară pur locală. Este posibil să nu fie suficiente produse la îndemână, sau variațiile sezoniere pot face imposibilă menținerea consecvenței în disponibilitate.

Pentru unele profituri, este posibil să nu facă sens din punct de vedere financiar și numai cei care au un brand puternic ecologic pot justifica costurile suplimentare pe care acest lucru le poate transmite consumatorilor. Este important să rețineți că, deoarece unele produse locale și durabile sunt mai scumpe, nu toți consumatorii vor putea plăti pentru prima asociată cu acestea. Acest lucru poate limita piața și poate face dificilă extinderea și creșterea în

continuare în aceeași direcție.

Unele dintre beneficiile sprijinirii afacerilor locale includ:

- Crearea locurilor de muncă și a salariilor
- Ajutor la construirea comunităților
- Alegerea etică
- Îmbunătățește economia locală
- Diversitatea produselor

Donarea către comunitate

Doriți să desfășurați o afacere profitabilă, care nu se concentrează doar pe obținerea de bani? Una dintre cele mai ușoare și cele mai populare modalități de a face acest lucru este acordarea unor profit din comunitate sub formă de donații, produse sau servicii de la voluntari angajați.

Totuși, să dai înapoi nu trebuie să fie doar din punct de vedere financiar. Organizația ar putea să finanțeze servicii pentru formarea profesională, plasarea forței de muncă și alte servicii pentru cei care au dizabilități, nu au studii sau nu se confruntă cu numeroase provocări de plasare a forței de muncă.

Să dai înapoi comunității nu este întotdeauna la fel de ușor cum ar părea. Pentru ca acest model să funcționeze, companiile trebuie să poată echilibra profitul și scopul, găsind un produs sau o nișă de piață care nu a fost încă ocupată de o altă afacere. De asemenea, aceștia trebuie să poată cuantifica cu ușurință beneficiile pe care le oferă unei comunități locale și să se asigure că finanțarea, bunurile sau serviciul pe care aceștia le furnizează unei comunități au efectul dorit. Fără a putea demonstra acest lucru, este aproape imposibil să construim loialitatea clienților și un brand.

Ideii de afaceri

În cadrul comunității rome există mai multe locuri de muncă care duc lipsă de profesionalism și recunoaștere. Adesea, există membri ai comunității care au grijă de vârstnici, dezvoltând astfel abilități și competențe similare celor care au studiat și au lucrat în sectorul public sau privat. O altă activitate comună este recuperarea și reutilizarea deșeurilor. Acestea sunt activități care au un puternic impact pozitiv asupra mediului. Într-o lume în care producem tot mai multe deșeuri, o companie care se ocupă de reînnoirea și reabilitarea urbană ar putea avea o importanță socială deosebită.

Printr-un proiect de antreprenoriat social ar fi posibil să recunoaștem și să legalizăm aceste activități desfășurate în fiecare zi de romi. Acest tip de activități pot determina angajarea definitivă a multor tineri romi. În același timp, ar putea fi un exemplu pentru toți cei care sunt forțați să lucreze la limita legii și ar putea găsi stabilitate în cadrul modelului de întreprindere socială.

Un exemplu concret poate fi găsit în Torino. Zaim este un rom care a lucrat întotdeauna în recuperarea deșeurilor. La început, Zaim a făcut această activitate fără permisele necesare pentru a desfășura astfel de activități în Italia. Aceasta a dus la o serie de dezavantaje, cum ar fi amenzi și procese judiciare, care l-au împins în cele din urmă să devină membru al unei cooperative sociale, numită Consorzio Equo, pentru a continua să facă același lucru, dar folosind unele dintre avantajele și oportunitățile legale. Printre aceste oportunități se numără posibilitatea de a avea contracte cu industriile mari locale, cum ar fi Fiat Chrysler Automobiles (FCA) sau instituții precum Primăria Torino. Astfel de oportunități nu erau disponibile atunci când activitatea s-a desfășurat în afara limitelor stabilite de legislația italiană.

Este important să se sublinieze în continuare importanța socială a unui loc de muncă, cum ar fi colectarea și reciclarea deșeurilor. Dat fiind că rațiunea pentru o întreprindere socială este de a da ceva înapoi comunităților în care se află întreprinderea, care lucrează pentru protecția mediului, eliminarea deșeurilor solide ar trebui văzută ca o modalitate importantă de a returna ceva comunității.

Există mai multe exemple în Europa ale întreprinderilor sociale în care este implicată comunitatea romilor:

GRECIA

Stin priza

Un grup de tineri creativi a creat întreprinderea socială "Stin priza (plug in)" care se ocupă de tehnologie și în special de software-ul liber și reciclarea computerelor. Acestea promovează reutilizarea computerelor, împreună cu utilizarea adecvată a software-ului liber, având ca scop creșterea speranței de viață a unui computer, reducând în același timp consumul și deșeurile

electronice. Potrivit membrilor săi, nu există șefi și superiori. Toate deciziile privind funcționarea Socket, sunt luate în egală măsură de membrii săi prin intermediul adunării generale. După cum comentează: "Suntem angajatori în cooperativă, fără a-i deține. Capitalul, spațiul, mașina, totul face parte din proiectul în sine, aparțin fiecăruia dintre noi și totuși tuturor".

Venituri suplimentare care depășesc costurile fixe și salariile membrilor salariați se adaugă la principalul colectiv și nu sunt împărțite membrilor săi la sfârșitul lunii asemenea câștigurilor. Răsplata lor este rata orară pe care au ales-o ca un câștig corect pentru munca noastră. Excedentul posibil este folosit pentru a rezerva un fond pentru necesitățile cooperativei și, de asemenea, pentru sprijinirea proiectelor similare.

Link: <https://stinpriza.org/>

BULGARIA

Pchela

Proiectul albinelor "Pchela" a început acum patru ani în municipiul Hayredin, regiunea celei mai ridicate rate de șomaj din Bulgaria. Ideea a fost susținută de Institutul pentru o Societate Deschisă, care a realizat maximum de fonduri UE pentru romi.

Începând cu 2014, întreprinderea socială "Pchela" este mândră de cei 27 de apicultori pregătiți, 10 posturi de apicultură create în cea mai săracă regiune a UE și primele câteva tone de miere care au fost deja vândute pe piață.

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=nnAKkBvqFMI>

ITALIA

Chikù

Înființată în toamna anului 2014, CHIK se identifică ca primul restaurant italian-rom din Italia, care combină bucătăria napolitană cu cea a balcanilor. Restaurantul, care acționează și ca punct cultural și social, a fost înființat în cartierul foarte dificil și dezavantajat din Napoli "Scampia". Activitățile tipice ale unui restaurant sunt combinate la Chikù cu activități culturale, cum ar fi cursuri de gătit multicultural, lansări de cărți, mese rotunde, seminarii etc.

Restaurantul a fost înființat de asociația italiană "Chi rom e ... chi no", care susține dialogul dintre romi și ne-romi din Italia. Asociația a beneficiat de finanțare din partea Oficiului Italian pentru Combaterea Discriminării și a Departamentului pentru Egalitatea de Șanse din Italia în 2010 pentru formarea a 12 femei rome și italiene în bucătăria interculturală. În 2013, aceeași asociație a început întreprinderea socială care a înființat restaurantul în 2014.

Link: <http://chiku.it/>

Rom 1995

Cooperativa a fost înființată de voluntarii asociației "Opera Nomadi", ca urmare a proiectului "Lacio Gave" ("Orașul bun" din limba română), care în 1997 a pregătit romi în orașul Reggio Calabria cu privire la oportunitățile de angajare în domeniul mediului și al regenerării urbane, pentru a promova accesul acestora la ocuparea forței de muncă.

Cooperativa gestionează acum o zonă în care se colectează deșeuri reutilizabile din oraș. Mai mult decât atât, cooperativele oferă un serviciu pentru colectarea deșeurilor voluminoase, dar cel mai important, oferă instruire și informații, în colaborare cu școli, pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la protecția mediului și necesitatea reciclării și reutilizării.

Link: <http://www.rom1995.it/>

Gipsy Queens (Reginele țigănci)

Sunt un grup de tineri romi din Italia care sunt pasionați de gătitul de mâncare romă și de promovarea unor arome străvechi provenind din gastronomia romilor. Ei organizează, de regulă, întâlniri cu diferite organizații și participă, de asemenea, la seminarii și conferințe pentru a depăși prejudecățile împotriva comunității rome și pentru a promova incluziunea forței de muncă a romilor.

Nu este numai o inițiativă care se desfășoară pentru dezvoltarea și promovarea integrării comunității de romi în oraș și în societate în general. Pe de o parte, încearcă să consolideze stima de sine a femeilor și, pe de altă parte, încearcă să stimuleze cultura și valorile romilor, în special pentru tineri.

Link: <https://www.facebook.com/gipsyqueenssaporigitani/>

SLOVENIA

Kafeneva restaurant

Primul restaurant rom care va fi deschis în Slovenia este numit Romani Kafenava. Este un proiect pilot în Maribor și a început în 2014 angajând până la 15 persoane, majoritatea romi locali care nu au avut niciodată un loc de muncă. Ei au fost educați la un liceu local într-un proiect organizat de instituția non-profit locală, EPEKA.

În zilele noastre Kafenava este un restaurant foarte renumit, cu comentarii excelente despre serviciile sale pe site-uri precum Tripadvisor și este de asemenea prezentat în ghidul oficial de călătorie al Sloveniei ca fiind un loc interesant de mâncat.

Link: <https://euobserver.com/eu-elections/123908>

SPAIN

Uzipen

Un alt exemplu bun de antreprenoriat cu principalii actori și beneficiari ai romilor. UZIPEN este o societate de muncă corectă creată și organizată de Fundación Secretariado Gitano. UZIPEN este o întreprindere socială care oferă servicii în domeniul curățării, serviciilor auxiliare, renovării și întreținerii clădirilor. Ei au un angajament profesional și social în desfășurarea activităților lor.

Înființarea acestei afaceri sociale a fost în 2006, când a început ca un proiect de integrare și program de formare profesională. Rezultatele excelente ale proiectului într-un sector foarte competitiv au fost recunoscute de mai multe ori cu premiile ca exemplu de bune practici ale unei asociații de antreprenoriat și, de asemenea, ca o modalitate de a arăta că este posibilă crearea unei companii de succes cu fundal de acțiune socială și care să ajute să redirecționeze imaginea socială a romilor și să promoveze recunoașterea socială a culturii romilor.

Link: <http://www.uzipen.es/>

ROMANIA

La Țigănci

"La Tiganci", este restaurantul clubului unde puteți organiza petreceri specifice romilor, lansări de cărți; se lansează diverse activități și inițiative ale organizațiilor de romi.

"La Tiganci", restaurantul specific rom este situat în București în sectorul 1. Restaurantul "La Tiganci" are un număr total de 12 angajați, dintre toți romi, bucătari, chelneri și orchestra ambientală. Clubul "Clubul țiganilor" din restaurant promovează, în general, cultura și tradițiile romilor din România și este un exemplu de bune practici ale unei organizații de romi.

Link: <https://www.facebook.com/latiganci/?fref=ts>

Alte activități adesea luate în considerare, în principal, de către femeile rome se referă la **serviciile de catering, spălătorie și călcat**; în timp ce mulți tineri romi se gândesc la un loc de muncă în domeniul **creșelor și agriculturii urbane**.

Idei de afaceri cu costuri reduse:

- Catering
- Curățat mese sau take away (masă până la preparat)
- Modificări și cusut
- Servicii de curățenie pentru case și afaceri
- Asistența cetățenilor în vârstă (îngrijirea vârstnicilor)
- Florarie
- Arte și Meserii
- Servicii de grădinărit
- Babysitting
- Tricotat, croșetat sau matlasat

Cheile succesului

Există multe probleme critice pe care trebuie să le facă față un proiect atât de ambițios, cum ar fi crearea unei întreprinderi sociale. Prin urmare, este important ca un antreprenor să aibă un plan de afaceri și să stabilească în mod clar:

1. Misiunea întreprinderii sociale
2. Descrierea acțiunilor specifice pentru a atinge țelurile și obiectivele
3. Stabilirea obiectivelor pentru planificarea, măsurarea și îmbunătățirea performanței
4. Proiectarea resurselor, costurilor și veniturilor necesare ale programului.

Primul este cu siguranță găsirea bugetului inițial pentru construirea capitalului de start al companiei. Este important să dispară orice resursă consumabilă înainte de a începe o activitate de acest tip. În funcție de tipul de afacere, trebuie să fie capabil să susțină financiar capitalul inițial și costurile de înființare și, prin urmare, să aibă numărul corect de angajați și instrumentele necesare pentru finalizarea lucrărilor.

O altă dificultate majoră la care trebuie să facă față este lipsa comenzilor de lucru. Efectuarea unui acord clar între instituții și întreprinderile sociale este un pas important pentru asigurarea comenzilor de lucru. Problema este că companiile mari care se uită la profit își pot permite să facă prețuri extrem de competitive. În acest moment, importanța socială a companiei trebuie subliniată, prin urmare, nu se va limita la performanța contractului dat, ci va lăsa în urmă o serie de beneficii și legături sociale incommensurabile.

Link-uri utile și resurse:

http://www.forthsectordevelopment.org.uk/documents/New_BusPlanGuide.pdf

<http://www.socialbusinessmodelcanvas.com/>

<http://www.hbs.edu/newventurecompetition/Documents/SE-TrackDevelopingSEBusinessPlan2015.pdf>

<http://www.hbs.edu/newventurecompetition/Documents/SE-TrackDevelopingSEBusinessPlan2015.pdf>